

ՓՈԽՆՁ

ԹԻԻ 952

ՇԱԲԱԹ

1875 ՅՈՒՆՎԱՐ 11

ԱԶԳԱՅԻՆ

Քաղաքական ժողովն երէկ յանձնա-
ժողովը կազմեր է՝ կեդրոնական սըն-
տուկին համարակալութեան կամ գան-
ձապահութեան ընթացքը քննելու հա-
մար :

Այս յանձնաժողովն անդամք են՝
Միքայէլ Մ. Էֆէնտի Մամիկոնեան
Մկրտիչ Էֆէնտի Եսայեան
Սարգիս Էֆէնտի Արարհամեան

Զեմք գիտեր, թէ Քաղաքական ժո-
ղովը ինչ բանաւոր պատճառներով
ստիպուած է յանակնկալ տեսլիւթի քնն-
նութեան մը ձեռնարկել. բայց ինչ որ
ալ ըլլայ՝ գահաւորութեան արժանի է
լատ մեզ, քանի որ գրամական խնդիրն
իրեւ բարւոյ վարչութեան էական տարր
նկատելով ինչպէս որ է, ըստ ամենայնի
սալարով հակոտնութիւն մ'ընելու կէզմալ:

Յայտնի է թէ, իմաստուն անտեսու-
թեան պարտքն է՝ գրամն հայթայթե-
լէն աւելի, զայն բարւոյ մատակարա-
րելու հոգ տանել և հսկել: Կլամա-
քիմք որ յանձնաժողովն այսպիսի վիճա-
կի մէջ տեսնէ կեդրոնական անտեսու-
թիւնը որ մեծ պատիւ կրերէ ելու-
մտից պատասխարժան հոգաբարձութեան:

Արմաշի վանահայր գերապատիւ Տ.
Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Աշքեան,
ազգային վարչութեան որոշմամբ, մօ-
տերս Բուժանիա և Հունգարիա կողմ-
երէն՝ այդ տեղերու ազգայնոց այցելու-
թեան և հոգեւոր մխիթարութեան, և
միանգամայն՝ ինպատու պարտուց վան-
քին՝ հանգանակութիւն ընելու համար:

Անտարակոյտ եմք, թէ Նորին գերա-
պատուութիւնը թէ՛ մեր այդ պատուար-
ժան ազգայինքը գոհ պիտի ընէ, և թէ՛
հանգանակութիւնն յաջողելով՝ լիաձեռն
պիտի դառնայ:

Արմաշի վանքը ինչպէս յաճախ հրա-
տարակած եմք, արժանի է ամենայն նը-
պաստի և օգնութեան, որովհետեւ Ազ-
գին հանրութեան օգտակար վիճակի
մէջ կդառնուի:

Ազգամարայ կաթողիկոսական խընդ-
րոյն քաղաքական մասին քննութեան
համար կազմեալ յանձնաժողովն՝ հինգ-
շաբթի օրը առաջին նիստն ըրաւ:

Մուշէն Պատրիարքարան եկած հան-
րագիր մը՝ Մշոյ վիճակին մէջ մեր ազ-
գայնոց կրած ինչ ինչ նեղութեանց վրայ
ընդհանուր տեսլիւթիւն առնելով, խընդ-
րած է պէտք եղած տնօրինութիւնն
ընել:

Ապրի Սահակ Էֆէնտի՝ Գուրու-Շէշմէի,
և Աստուածատուր Էֆէնտի՝ Գուշատա-

լեան՝ Պալատու կողմանէ երեսփոխան
ընտրուեցին:

Երեսփոխանական ուրիշ ընտրութիւն-
ներ ալ եղած են մօտերս: Կլամամք, թէ
ամենք մէկտեղ առ ի վաւերացումն կներ-
կայանան ընդհանուր ժողովոյ առաջնկայ
նստին, մինչև նոյն օրը պէտք եղած
պատրաստութիւններն ըլլալով:

Վանայ Պողոս վարդապետին խնդրոյն
համար կազմեալ յանձնաժողովն՝ մօտերս
իւր տեղեկագիրը կմատուցանէ խառն
ժողովոյն:

Մեր լրածին նայելով յիշեալ վարդա-
պետը կարգարանայ. ամբաստանողը՝ որը
բազմիցս հրաւիրուեց են ապացուցանել
և հաստատել իւրեանց ամբաստանու-
թիւնները, չեն ներկայացեր, և ընդհա-
կառակն՝ վարդապետը ամեն անգամ
ներկայ գտնուեց և խնդրեր է դէմ առ
դէմ գալ ամբաստանողայ:

Պողոս վարդապետի Պօլիս գալէն յա-
ռաժ մեր վանեցի ազգայնոց ոմանց յա-
րուցած գոռում գոչումներն ու ծանրա-
ծանր ամբաստանութիւնները, և գալէն
յետոյ՝ դոցա ի խոր լռութիւն համակիւ
և ի դատաստան չներկայանալը, մեզ և
միանգամայն ամեն լողին՝ տեղի կուտան
կարծելու, թէ վարդապետն անպարտ է,
և երկար ժամանակէ հետէ ի վուր կը
հալածի ու կաստանդի:

Խառն ժողովոյ կմայ՝ զարժանն անօ-
րինել և հրատարակել, և ոչ ևս յապա-
ղել՝ վանայ առաջնորդութեան ընդար-
ձակ վիճակն ներկայ տարտամութեանն
ի վեր հանելու համար:

Պատրիարքարանի գանձապահ Յարու-
թիւն Էֆէնտի Ազատեան՝ որ քանի մ'օ-
րէ հետէ հիւանդ էր, չորեքշաբթի օրը
կնքեց իւր մահկանացու կենաց ընթաց-
քը՝ ի հասակի 83 ամաց, և հետեւեալ օ-
րը յուղարկաւ Երուսաղէմի հանգիստ
կոթողեցաւ ի ներկայութեան պատրիար-
քական փոխանորդ գեր. Հօր և դիւա-
նատան համայն պաշտօնատարաց:

13 տարիէ հետէ յիշեալ պաշտօնը կը
վարէր վախճանեալն, և վերջին ժամա-
նակներս ազգային վարչութիւնը նորա
ծերութեան պատճառաւ հանգիստ
տուած էր, ամսական 500 դրշ թոշակաւ
(թէգայիւս): Երբեմն Գալու-քեահեա-
սիի պաշտօն ալ վարած է:

Առաւել նշանաւոր եղած է անցեալ
կեանքը: Հայ սեղանաւորութեան փա-
ռաւոր վիճակին մէջ երեւելի պաշտօն-
ներ իրեն յանձնուած և ամենայն յաջո-
ղակութեամբ կատարած է: Մասնաւորա-
պէս երկար ժամանակ Էփրատի պաշտօ-
նատան սեղանաւորութիւնն ըրած, և այս
պատճառաւ մեծայնչատակ Պէշեման

Յարութիւն Սմիթայի հետ սերտ յարաբե-
րութիւն ունեցած է, և մինչև վերջին
օրերը նորա գործոց ու կենաց վրայ
զմայրմամբ կխօսէր:

Ոչ այսչափ միայն: Ազատեան Էֆէնտի
ազգային հին խռովութեան մը ժամա-
նակ ժողովրդեան կողմն գտնուելով, ո-
մանց հետ աքսոր դացած է:

Կթողու ամուսինը, և երկու որդիք՝
որոց մին Ռուսաստանի կողմերը անյայտ
վիճակի մէջ կգտնուի եղեր, իսկ միւսը
մայրաքաղաքիս մէջ կընակի և ընտան-
եաց տէր է:

Ամուսինը կմայ անոք՝ անխնամ ու չը
քաւոր. հետեւաբար՝ պատրիարքարանի
վրայ անհրաժեշտ պարտաւորութիւն կը
ծանրանայ՝ խնամել ու մխիթարել զնա,
վախճանելոյն թոշակին գոնէ կէսը կամ
մէկ չորրորդ մասը յատկացունելով նորա
համար: Փանի մը տարի միայն ազգին
ծառայող մարդիկ այսօր բաւական ճոխ
թոշակներ կընդունին. միթէ անիրաւու-
թիւն եղած կըլլայ, եթէ բազմաթիւ տա-
րիներ այլ և այլ կերպիւ ազգին ծառա-
յող անձի մը չարաբաստիկ ամուսնոյն
ձեռնառութիւն ըլլայ կեդրոնական սըն-
տուկէն:

Մեք կհաւատամք թէ ազգային վար-
չութիւնն արդէն այսպիսի անհրաժեշտ
պէտքեր դիտէ և կհոգայ, և հետեւա-
բար հարկ չկայ՝ երկարօրէն յիշատակու-
թիւններ և դիտողութիւններ ընել մեր
կողմանէ:

Ս. Էփմիածնի Արարատ ամապոյն մէջ
գահութեամբ կարգացինք հետեւեալ
տողերը:

« Ճեմարանի կիսոյ մասին այրման գու-
ժըն ընդ ամենայն տեղ և համայն ողջա-
միտ Հայոց սրտից վերայ տխուր տպա-
ւորութիւն և տրտմութիւն ներգործե-
լով՝ բայց ոչ վճատութիւն, շատ տեղե-
րէն անընդհատ մխիթարական թուղթեր
կուղղուին առ Վեհ. Հայրապետ մեր՝ և
կխոստանան միանգամայն՝ զի ինքեանք
պատրաստ են ինչպէս միշտ և հանապազ
եղած են ըստ ամենայնի թէ՛ նիւթապէս
և թէ բարոյապէս օգնելու ամեն ազգօ-
գուտ և բարեմիտ նպատակաց և ձեռ-
նարկութեանց, նոյնպէս այս անգամ նը-
պաստելոյ ճեմարանի այրեցեալ մասին
վերաշինութեան, և արդէն մի քանի
կողմեր ստորագրութիւններ բացուած
են (ի Բագու, յԱստրախան և ըն), և
Աստրախանէն Էֆէնտի և Ք. Աբլ. Յովսէփ
աւագ Քահանայ Բուժիականաց՝ բաց ի
իւր նուէրէն՝ յայլոց եւս առձեռն հա-
ւաքելով՝ մատուցած է Վեհ. Հայրապե-
տին:

« Թողլով զի՝ ի ժամանակին նուիրա-
տուաց անուանքը և արդիւնքը կհրա-

տարակուսին, ոչ սոսկաւ միտնաբերութեամբ կտեսնեմք և կուրախանամք ի սիրտ և ի հոգի՝ որ մեր սիրելի ազգայինք երբեք անտարբեր մնացած չեն Ազգի և Եկեղեցւոյ ներկայի և ապագային համար ձեռնարկուած և ձեռնարկուելիք բարեմիտ նպատակաց և հաստատութեանց նկատմամբ, և ահա այսպէս՝ երբ մի Ազգի և Եկեղեցւոյ մէջ համամիտ և ներդաշնակ անկեղծ սէր և ողջամիտ ջանք կտրիէ, ի դրանց դժոխոց անյաղթահարելի կմնան և երջանիկ կլինին:

« Հայեր, քաջ ճանաչեմք մեր հարազատ օգուտները և կարօտութիւնքը, և միշտ դորձեմք առանց թուլանալոյ և վհատելոյ:

« Այս առթիւ կծանուցանեմք նաև՝ զի ճեմարանի վերաշինութեան աշխատութիւնք մեծ փութով յառաջ կտարուին: »

Յունաց Պատրիարքին հիւանդութիւնը ծանրացած ըլլալով, չկրցաւ անձամբ փոխադարձ շնորհաւորութեան դալ մեր Պատրիարքարանը, և իւր կողմանէ փոխանորդը կատարեց այս պարտքը:

Նորին Սրբաւնութիւնը յատկապէս մարդ զրկելով՝ « Տէր ողորմեա » խնդրած ըլլալով, Գումգափուի Մայր Եկեղեցւոյ մէջ ըսուեցաւ:

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդն կերթայ ի տես հիւանդ Պատրիարքին, ի դիմաց մեր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր:

Արդէն ըստ հրահանգի բժշկաց բոլորովին քաշուեր է դորձէ, և իւր տունն առանձնացեր է:

Պարտիզակէն գրուած հետեւեալ նամակը կհրատարակեմք, բոլոր պատասխանատուութիւնը թողլով մեծարգոյ նամակագրին վրայ՝ ինչպէս նոյն ինքն ալ առաջարկած և յանձն առած է ինքնայոժար:

... Խմբագիր

Ի պատասխանի ձեր ազնուական ըրազրոյ 934 թվ. թուով մեր ստորագրութեամբ հրատարակեալ նամակին՝ տեղւոյս դպրոցի աշակերտաց ոմանց կողմանէ ստորագրեալ նամակ մը տեսանք Գիտակայ 126 թիւ թերթին մէջ. ուստի փութացաք զարժանն պատասխանել յիշեալ պատուական լրագրոյ խմբագրին նամակ մը խրկելով. բայցցաւ է մեզ տեսնել, որ արժ. խմբագիրը հաճած չէ ցարդ հրատարակել զայն:

... Խմբագիր, եթէ խմբագիրը իսկ, որք զԱզգ. բուսաւորելու պատրաստուած են, չյարդեն կամ չուզեն յարգել օրինաց տրամադրութիւնքը, ալ ինչպէս կրնամք օրինաւորութիւն յուսալ հասարակ ժողովրդէն: Կը յուսամ, որ եթէ Գիտակայ արժ. խմբագիրը մեր նամակը ընդունած է, կը հաճի հրատարակել:

Նաև իբր ի պատասխանի վերոյիշեալ նամակին՝ երկու ժպիրհ գրեր ևս հրատարակուած են, մի և նոյն կաղապարի մէջ ձուլուած, որոց մին՝ ձեր վեհ լրագրոյ, և միւսը՝ Հայրենիքի մէջ տեսնուեցան. սոցա պատասխանը՝ դիւզէս բացակայ ըլլալուն պատճառաւ՝ քիչ մը յապաղեցաւ, որուն համար ներումն կը խնդրեմ մեր ընդդիմախօսներէն: Այս

պարոնները՝ փոխանակ մեր գրածները օրինաւորութեամբ հերքելով՝ իրենցին պէս բերաններու միայն վայելչութիւն ունեցող խել մը հայհոյանք կը կուտեն մեր դիմուն. բայց մեք չեմք զարմանար ատոր, վասն զի առանց փաստի խօսողներու միակ յատկութիւնն է այդ: Տէր խմբագիր, մեր առջի նամակին ըստուգութեան համար պէտք եղածը Գիտակայ խմբագրութեան արդէն գրած ըլլալուն համար, ներեցէք, որ այսու խնդրէն քիչ մը շեղիմ: Հայրենիքի նամակագիրը ըսեր է թէ « պէտք է, որ նախ վարքերնիսու բարքերնիս շտկեմք » արդեօք ո՞ր պարագայի մէջ մեր վրայ անբարոյականութեան նշան տեսած է. մեք պատրաստ եմք ցանգ իրեն հետ բաղդատութեան մտնել և իւր պաշտած խմբակը կազմող անձերէ աւելի վարուց ու բարուց մաքրութիւն ունենալնիս բոլոր գաւառացւոյն ստուգել տալ. բայց զարմանալի չէ, պարոն, որ դուք մեր վարքն ու բարքը անուղղայ կը դատիք, զի թերեւս անդոտին ի մանկութենէ ձեր մէ անպարկէշտ կենաց ընդելացեալ ըլլալնուդ համար՝ ուրիշներուն վարքն ու բարքը ձեզ տարօրինակ կը թուի. դիտէ՛ք պարոն, առած մը կայ. օր մը մեղու քաղցրութիւնը չզգացող կենդանւոյ մը երբ մեղը կը տանին, կարծիք կը յայտնէ թէ աւելի քաղցրահամ ըլլալու համար պէտք էր, որ մէջը քիչ մը առուոյտ ու չովին դրուած ըլլար, վասն զի ինքը աւելի անոնց ճաշակին ընտելացեալ էր, և ոչ մեղու. ըսեր էք թէ « շինծու բառերով ինքզինքնիդ ազգասէր ծախել և ձեր կուսակցութեան չըրջանը ընդարձակել կուզէք, որով կարենաք ձեր թոյնը դիւրութեամբ թափել այն ողջամիտ անձին վրայ » և այլն. պարոն, այդ ողջամիտ անձը որովհետեւ քոյածածուկ կը յիշէք, կը պարտաւորէ զմեզ հարցունել ձեզ թէ, արդեօք այն մարդուն համար կըսէք, որ իւր քաղցը միայն յագեցունելու համար հանրութիւնը պիտի տուէք, մէկին տեղ երկու տունու ուղելով, և զոր մեք և մեր « աննըչան » համամիտք արդիւնցինք. ըստ առաքելոյն ալ ժամէ պարծելու պարոն, որ մեք՝ քուկին պէս յաչաղկոտ լեզուներէ աննշան կոչեցեալքս, երբ դպրոցի և ժողովրդականութեան վերայ կը խօսիմք, նոյն նախանձախնդրութեամբ կը խօսիմք, որով իմ բոլոր ազգատոհմն 130 տարիներէ հետէ դիւզիս, դպրոցիս և եկեղեցւոյ պայծառութեան համար խորհեցաւ խօսեցաւ. և նոցա շինութեան համար օգնեց թէ՛ նիւթապէս թէ՛ բարոյապէս. և ոչ թէ իբրև զոմանս եկեղեցւոյ կալուածներ իւրացոյց և մեռելոց մարմիններ ձորը թափեց, դերեզմանատան վրայ իւր շահուն համար չէնք շինելու նպատակ միայն ունենալով. ինչ սրբապիղծ բարբարոսութիւն: Պարոն, ներումն կը խնդրեմ իմ աղնիւ և մեծ. ընթերցողներէս, որ ձեր անկիրթ ասից և անսանձ լեզուին չափ մը գնելու համար միայն պարտաւորեալ եմ զիրենք ձանձրացունել, և ոչ թէ մեր պատիւը արատաւորել կարծած ըլլալնուդ համար, վասն զի վտանգ եղիք, որ եթէ շանթ մ'էք, այդու իսկ չը պիտի կարենաք հարուածել զմեզ:

Ձեզ հետ այսչափ խօսիլ զարդիս բաւեալելով, անցնիմ երկու խօսք ալ ձեր կաղապարակցին համար խօսելու:

Այս խեղճ տղեկը, այս սղորմելի արարածը, մեզ պատասխանել չը պիտի զիջանի եղեր « եթէ մեր գրուածքէն բարեմիտ և իրաց փիճակին անտեղեակ անձանց գայթակղելուն վրայ չը կտակածի » եղեր. կամոց քալէ՛, տգէ՛տ, որովհետեւ արդէն ուշը մնացած էս. և քու տգիտութիւնդ քեզի դիպցունելու համար բաւական է հետեւեալը. զի այս առթիւ քեզ հետ ասից աւելի խօսիլ չեմ ուզեր. գիտնալով որ մէկերնուդ ուղղեալ խօսք մը երկուքնիդ ալ իբրեւ պատասխան կընդունիք. մեք՝ մեր նամակին մէջ ըսած էինք թէ, « եթէ իւր աշակերտք իւր Յիշատակ » ըննութեանն յանձնուէին՝ դահլութեան վկայական չը պիտի կրնար ձեռք բերել » . զայս ըսինք և Յիշատակս բառը նոյր գրով գրեցինք. որովհետեւ Շիրինեան զմեզ յաճախ այսպէս կոչած է. և զոր դուք ձեր տգիտութեամբ չը հասկնալով՝ իմաստակ հետեւութիւններ հանեցիք:

Ձեր բոլոր գրածներուն մի առ մի պատասխանել ձանձրալի ըլլալով, առ այժմ դո՛ւ եղիք ասով, և եթէ հարկը պահանջէ՝ ուրիշ պատեհաւ երկար կը խօսիմք:

Տէ՛ր, խնդրեմ, որ հաճիք զներկայս ձեր ազգաշահ լրագրոյ մէկ անկիւնը տեղաւորելու շնորհ ընել, որով երախտապարտ կը թողուք զմեզ:

Պաղէճիք

1874 Դեկտ. 18

Յովնանէ Խ. Խաչերան

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սգոտափառ Սուրբանին թիկնապահներէն Էօմէր պէյ՝ որ անցեալները Նորին վեհափառութեան հրամանաւ սուլեալ գաւառները այցելութեան դնաց, դարձեր է՝ հետը բերելով պաշտօնատարաց և երեւելաց ոմանց համար ամբաստանութեան ու ջատագութեան դրեր, զորս Բ. Դրան յանձնեց է, անշուշտ ի վարձ արժանաւորաց և ի պատիժ ահարժաններու:

— Օգոտափառ Սուրբանը հրամայեր է՝ Ասիոյ կարօտելոց բաժնել 8 հազար ձեռք զգեստ, հետեւակ զօրաց մթերտնոցէն:

— Սէլանիկի կուսակալ Էօմէր Ֆէվի վաչա՝ ժամանակի մը համար մայրաքաղաքս կուգայ:

— Հասարակաց կրթութեան նախարար Սաֆվէթ փաշա՝ արտաքին դործոց նախարար կարդեցաւ փոխանակ Արիֆի փաշայի, որում յանձնուեցաւ հասարակաց կրթութեան նախարարութիւնը:

— Շուրայի-Տէվէթի անդամներէն Նուսրէթ փաշա՝ Տրապիզոնի կուսակալ անուանեցաւ:

Նախորդին՝ Սաֆվէթ փաշայի հրաման դացեր է անյապաղ մայրաքաղաքս գառնալ, և Միրիլիվա Սէլամի փաշա ընտրուեր է՝ Տրապիզոն երթալ ի ըննութիւն վերջին խառնութեան դէպքին:

— Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ՝ Մշոյ կառավարիչ Ահմէտ Նաֆըզ Էֆէնտի:

— Անցեալ շաբաթ օրը դեսպանք շը-

նորհաւորութեան գային արտաքին գործոց նորընտիր նախարարին, և նորին վսեմութիւնն ալ հետեւեալ օրը օգոստոսի միջինին ներկայացաւ առ ի շնորհակալութիւն: Թէ՛ Եւրոպայէն և թէ՛ գաւառներէն շնորհաւորութեան բազմաթիւ ուղերձներ կ'ընկնէին առ նորին վսեմութիւնն:

— Իտալիոյ թագաւորը, բարձրագոյն աստիճանի պատուանշան մը զրկեց է՝ երամեան բարձրագոյն Սերահամ փաշայի:

Երկուշաբթի օրը մեծ կղզին յոյն կղերն ու ժողովուրդը Զարիֆի ըսուած նաւահանգիստը ժողովուած, խաչը ջուրը ձգելու արարողութիւնը կատարած առանձն առաւել ըզգմութեան պատճառաւ նաւահանգիստը փոխեց, և ամենքն ալ ծովը թափեցին: Բայց խոր չըլլալուն՝ աղատեցին անմիջապէս:

— Հինգշաբթի առաւօտ Ղալաթիա ստորերկեայ երկաթուղւոյն մօտերը պատմը՝ զոր փոցունելու համար գործաւորք կաշխատէին՝ յանկարծ փոխեց, և մէկը տակը մնալով մեռեց է:

— Իւթօրին անուն յունական նոր լրագիր մը՝ հրատարակել սկսաւ անցեալ շաբաթ օրը:

— Արտաքին գործոց նախկին նախարար Խալիլ Շէրիֆ փաշայի ըննամեայ մէկ օրդին մեռաւ:

— Մայրաքաղաքիս պարսիկ դեսպանն առաջիկայ երեքշաբթի գիշեր պարահանդէս մը պիտի տայ, որոյ կարգադրութիւնն յանձն առեր է ռուս դեսպանուհին:

— Բենալիք գիւղէն կէս ժամ հեռի Մամբրեքաւած տեղը ամսոյ 6 ին գիշերը, հինգ արնաւուտ նպարալաճառի մը խանութ մտեր, և 150 զրջ պատրաստ գտնելով՝ զայն առեր, բայց բարկանալով այսպիսի միայն գտնելուն վրայ՝ խանութին մէջ երկու նպարալաճառներն ու մէկ հիւրը զարկեց, և խանութն ալ կրակի տալով՝ խոյս տուեր են:

Վերաւորեց երկուքը մեռեր, և միւսն ալ ծանր վնասի մէջ է եղեր:

Ոստիկանութիւնը իմանալով՝ քանի մը հօգի բռներ է, որոց մէջն են եղեր աւաղակաց երկուքն ալ:

— Պէյօղլու սեղանաւորութիւն ընող երեք անձինք իրիկունները իրենց ստակները Էնֆիլէճի մը խանութ տանելով երկաթ մետուղի մը մէջ կգնեն, և իբրեւ պահապան կ'ընտրեն եղբայր խանութին տըղան ու իրենց սպասաւոր տղայ մը: Զորեքշաբթի այս տղայքն դուրսը պտտելու վրայ եղած առանին, երկաթ սընտուկը բացուեց, և մէջը գտնուած 1000 լիրան վերցուեց է: Այժմ տղայք բանտարկուած են, և գողերը գտնելու համար քննութիւն կըլլայ:

Իզմիրի լրագրոյն մէջ հետեւեալ խիստ սոսկալի դէպքը գրուած է: Մարտիսանէն քիչ մը հեռի Գոսապոյի երկաթուղւոյն կայարաններէն մէկուն մօտ խէրօս գիւղին մէջ բնակող և երկաթուղւոյն գործակալներէն մէկուն կինը քանի մը ծանօթներով եկեղեցի դաջած առանիւ, խոշոր չիթոնքներով և զինեալ

արարի մը պատահելով՝ յունարէն ըսեր է քովիններուն թէ՛ սա արարի չիթոնքներէն ինչպէս լաւ քաշ կ'ընուի: Արարին յունարէն գիտնալով հասկեր, նոյն պահուն չէ խօսեր, և սպասելով կնոջ վերադարձին, և երբ նա առանձին տուն մտեր է, ինքն ալ ետեւէն մտեր, և գարձեր կնոջ ըսեր է որ սան մը բերէ, ու լաւ քաշ մը եփէ իրեն համար: Կնոջ լեզուապատառ եղած՝ ուրիշ սենեակ մը քաշուեց է: արարն սենեակին մէջ օրորոցը գտնուող 6-7 ամեայ մանկիկն առեր, գլխատեր, ոտքերը ձեռքերը կտրեց և ուրիշ սենեակներն յօշատելով, կնոջ փակուած սենեակին դուռը կտրեց ներս մտեր, և մանկան յօշատեալ անդամները առջից ցուցուցեր է, « ահա ես քաշեցի բերի, դու եփելու ամանը բեր » ըսելով, Կնոջ խելքը գլխէն գացեր, և իբրեւ օրհասական հոն գտնուած կայքինը առեր և այնպէս զարկեր է արարին, որ գլուխը երկուք ըլլալով գետինը փռուեց է, ինչպէս նաև կինն ալ վախէն ու սաստիկ վշտէն մարեր ինկեր է: Իրայիք հասեր և այս քստմընէ յետոյ անմիջապէս սոսկուածով տեսեր են:

— Եգիպտոսի իշխանութիւնը որոշեց է՝ առեւտրական տեսչութիւնը Անգղիոյ կառավարութեան առեւտրական տեսչութեան ընթացքին վերածել. և ասոր համար՝ Անգղիոյ առեւտրական պաշտօնէին գլխեր ու 10 պաշտօնակալ ուղեր է, հինգ տարի գործածուելու և տարեկան 1000 ակնանդի լիրա վարձ ընդունելու պայմանաւ: Եթէ այս պաշտօնակալը հինգ տարիէն յետոյ դարձեալ միևնոյն պաշտօնը վարելու չեն տարեկան թոշակն պիտի աւելնայ:

— Բուսնուգէն կգրեն, թէ նոյն կողմերն ալ Պօլսոյ պէս վերջին օրերը աղէկ կերթան օդերը, և Գանուբի սառերը քակուեցին: Նոյնպէս Օտէոսի սառերը լուծուեց, և աղատ երթմեկութիւն սկսեց է:

— Երկու շաբաթէ հետէ Էտիքնէ և շրջակայքը սաստիկ ցուրտ կայ, և թունշա ու Մէրիճ գետերը սառեր են:

— Վիեննայէն առ Լէվընգ Հէրլտ գրուած նամակի մը տեղեկութեանց նախելով, մօտերս Պէլլիատի մէջ ներքին խռովութիւն մը երեւան պիտի ելնէ, և կուսակցութիւն մը արդէն գաղտնի կաշխատի եղեր՝ Միլան իշխանը գահընկէց ընելու համար:

— Միտիլի կողմերը երկու ամիս հետէ շարունակ նոստոս փչեր, յորդ անձրեւներ եկեր, և քանի մը գիւղերու մէջ գետեր յորդելով՝ ողողեր և քանի մը մարդոց ալ կորստեան պատճառ եղեր են: Փոթորիկները կղզւոյն եղերքը գլուխուած մէկ քանի ցականաւ ընկղմեցին, որոց միոյն մէջ 30 հոգին ծովատոյց եղեր է: Կղզւոյն ձիթապտուղն այս տարի առատ է, և միայն Միտիլի ձիթալիւն 200 հազար խանգարէն աւելի կը կարծուի:

— Ամսոյս առաջին օրը, Քիօթէնէն մէջ հրդեհ պատահելով երկու տուն այրեր են:

— Անցեալ գեղտ. ամսոյ մէջ Սուէի չէն 121 շոգեւաւ և առաւելատանաւ

անցեր, և 2 միլիոն 406 հազար Փրանդ տուրք վճարեցին:

Անգղիոյ նախկին գլխաւոր պաշտօնեայ հռչակաւոր Լորտ Ջօն Բուսըլ՝ որ 84 տարեկան է, ծանր հիւանդ է եղեր:

— Արնիմ կոմսը դատող ատեանին նախագահն ու անգամոց մէկն հարցաքննութեան ենթարկուեցին, դատարանին վճիռը դեռ չորուած՝ կանխաւ լրագրաց միջոցաւ հրատարակուած ըլլալուն համար: Կրտսի, թէ Պիլմարգ բարկանալով Արնիմ կոմսին համար տըրուած պատժոյն թեթեւութեան վրայ՝ վրէժը դատաւորներէն առնելու ելած է:

— Փարլոսեանց կողմը գտնուող զինուորական բազմաթիւ հրամանատարք, նորընտիր թագաւորին կողմը բռներ են:

— Պարսից կառավարութիւնը, թըղթատարութեան վերաբերեալ նոր կարգադրութեանց ձեռնարկեր, և Շահը հրամայեց է՝ թէ հրանէն Ապտալ-Աղիմ թրամիլայի շինութեան սկսել:

— Պարսից կառավարութիւնը, երկաթուղւոյ շինութեան համար ռուս զօրապետի մը արտօնութիւն տուած ըլլալով՝ Պ. Բուսէր, որու մարդէն այսպիսի արտօնութիւն մը տրուած էր, բողոքեց է պարսից կառավարութեան դէմ, և Լոնտոնէն ալ թէ հրանի անգղիական դեսպանին հրահանգ գացեր է, որ ամենայն զօրութեամբ պաշտպան կանգնի Պ. Բուսէրի:

— Աւստրիոյ կառավարութիւնը 23 միլիոն Փրանդ փոխ առեր է, երկաթուղեաց շինութեան գործը ի կատար հասուցանելու համար: Այս պարտքը 3 տարիէն պիտի վճարէ, և 100 ին տոկոսով:

— Ամսոյ 2 ին Մաարիտ մտեր է Սպանիոյ նորընտիր թագաւորը: Անպատմելի ցնծութեամբ ընդունուեց է: Բոլոր դեսպաններն ընդ առաջ դաջեր են: Փառաւոր կոչունքներ տրուեցին: Թագաւորն յայտներ է, թէ հաստատ պիտի պահէ կրօնական աղատութեան սկզբունքը:

— Փարիզէն յունիար 7 թուով քաշուած հեռագիր մը կ'ընտանցանէ, թէ կը վախցուի որ Գաղղիոյ մէջ կայարութիւնը վերահաստատուելու համար զօրքը սաք պիտի ելնէ:

— Գերմանիոյ կայսրը, պաշտօնական գրութեան մը մէջ յայտներ է, թէ եւրոպական տէրութիւնը առանց դժուարութեան պիտի ընդունին Սպանիոյ նորընտիր թագաւորը:

Եանեայէն կգրեն՝ յունի 3 թուով: « Գոստա-Տիրէքա գարտան կոչուած 12 տարուան աւաղակը՝ իւր հինգ ընկերներովը Աթաի մօտ Բիստիանիա գիւղին բոլորաբար շրջագայած միջոցին Միլադիմ Պէօհլիւ աղային կպատահի, որն որ նոյն ատեն այն կողմերը կգտնուէր գունդ մը զօրքով: Այս վերջինը կը հրամայէ աւաղակապետին որ զինաթափ ըլլայ, իսկ նա չի կամիր, որուն վրայ Պէօհլիւ աղա կպանանէ զինքը և գլուխը կտրելով Աթա կտանի: »

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ

ունվար 10

Քանութիւն	46- 8
Սօսիէթէ ժէնէրալի բաժինը Անդ. լիւր.	7,10
Քրէտի » » Օսմ. »	11, 2
Երկաթուղեաց » » Քր. »	122,50
Թրամուէյ » » Օսմ. լիւր.	5,90
1865ի փոխառութիւն » » Քր.	327,
1865ի » » » » »	531,
1869ի » » » » »	278,50
1872ի » » » » »	75,50

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Գաւառական վարժարանի մը համար, հայերէն լեզուի բաւական հմուտ դասատու մը կուգուի, գոհացուցիչ ամսականաւ :

Պատրաստութիւն ունեցողը կը հրաւիրուի առ տնօրէնութիւն լրագրոյս :

Թրիլիա ըստած խիստ ընտիր տեսակէն սե ձիթապտուղ, չոր աղուած, կը ծախուի Պաղէ-գափու թաշխան, օխայով :

Ք Ն Ա Ր

ԿԱՄ

Ք Ե Ր Թ Ո Ւ Ա Ծ Ք

Ե. Ն. ՏԵԼԵՖԵՆԻ

Այլ և այլ նիւթերու վրայ աշխարհաբառ լեզուաւ բանաստեղծական դողաբիկ քերթումներ սրբաւնակող նոր հրատարակութիւն մ'է, որ կ'ծախուի մայրաքաղաքի գրաւաճառաց խանութները, ի դին և զը :

ՏՈՂԻԿՔ

Մեր ոտանաւոր գրուածներէն մէկ քանին՝ այս անուամբ հրատարակելու կ'ընտելուի գրաւաճառաց խանութները, և Պաղէ-գափու Սուճի Պողոս աղայի խանութը և կամուրջի դուխը Պարագան :

Գինն է մէկ քառորդ արծաթ մէճիտ :

Բաժնեդաւանդներ : — Արկած ք սուլու . — Ի Գաբէրա . — Աղօթք առաւօտու վտան ազգային վարժարանաց . — Աղօթք երեկոյեան . — Հառաչանք պանդխտին . — Առքաջն վարդան . — Դամբանական մի . — Ուղերձք :

Քաջառողջ կաթնտու մը՝ որ ազգային երեւելեաց ոմանց տուններու մէջ կեցած և դոհ քրած է, պատրաստ է ծառայել պէտք ունեցողին համար :

Լրագրոյս գրասենեակը կը հրաւիրուի ուղողը :

ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԻԱ

Կիպրոսի այս աղին և սնդարար գինին՝ որ մարմին և արիւն զորացնելու և ստամոքսի ոյժ տալու համար, շատ անգամ փորձուած և շատ օգուտներ տեսնուած է, 5 էն՝ մինչև 20 տարեկան, և Անդրիանուպօլսոյ աղին և մաքուր 2 էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տեսակ զուտ և մաքուր գինիներ և խաղողէ քաղուած զուտ և պատուական օղիներ և մանիշակէ զուտ և մաքուր շինուած պատուական օշարակ, որ մարդուս շատ օգտակար է, զմաժ շիշներով և չափաւոր գիններով կը ծախուի Կ. Պօլիս Թահմիզ փողոց թիւ 9 մաղաղան, և Բերա Պամարշէի դիմաց Գ. Գըլճեանի մաղաղան : Օ Ր մարքայով չղմուտածներն՝ երաշխաւորեալ չեն :

ՊՐԱԺԼՈՆ ԴԵՐԿՈՄՍ

Վիպասանութիւն մը, որ թէ՛ պատմական նկարագրներու, թէ՛ հետաքրքրաշարժ անցքերու և թէ՛ ճարտար հիւսուածքին կողմանէ ընթերցողին ուշադրութիւնը կ'ըրաւէ և միաքը կ'կրթէ : Հատոր առ հատոր կ'հրատարակուի ընթերցողի Տէտէեանց տպարանէն : Այս անգամ երկոտասաներորդ հատորն ալ մայրաքաղաք եկած է : Ամբողջ գործը 12 հատորէ պիտի բաղկանայ : Բոլորին համար բաժանորդագրութեան գինն է 120 դր : Լրաքանչիւր հատորը՝ 12 դր : Բաժանորդը ըլլալ ուղղը կ'հրաւիրուի Կ. Պօլիս Թ. Գալաֆեան եղբայր գրատունը թիւ 16. Զմիւռնիա, Տէտէեանց գրատունը :

Ք Ն Ն Ա Կ Ա Ն

ԿՐՈՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Տ. ՍԱՀԱԿ ԳՍՀԱՆԱՅԻ Տ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

Հ Ր Ա Մ Ա Ն Ա Ւ

Տ. Տ. ՆԵՐՍԻՍԻ Ս. ԱՐԳԵՊԻՍԱԿՈՍԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

ԵՒ

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Ազգային ուսումնարանաց և այլոց համար օգտակար ուշխատասիրութիւն մ'է, որ՝ ըստ վկայութեան ամեն . Ս. Պատրիարք Հօր՝ ընտիր խորհրդածութիւններ դասակարգած և ուղիղ տրամաբանութեամբ խմատասիրած է, ճոխագոյն յարգարելով քան մինչև ցարգ Հայաստանեայց հեղինակածներն :

Կրօնական ժողովն ալ, յետ քննութեան, վկայած է թէ այս կրօնագիտութիւնը ըստ ամենայնի համաձայն է անընտելու վարդապետութեան Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ, և ոչինչ ի սմա ամենեւին ընդդէմ ուղղափառ հաւատոց :

Կծախուի մայրաքաղաքի Հայ գրաւաճառաց խանութները :

Ա. Տ Ը Պ Է Ի

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ԾԱԾԿԵԼՈՅ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ
Որ ի նախնի ժամանակաց ճեմեմիւն ցայսօր

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ե Ա Ց

Ն. ՃԻՎԱՆՆԱՆ

ՏԵՏՐ 30 .

Թերթ առ թերթ կը հրատարակուի շաբաթն անգամ մը՝ ի դին 40 փարայ . Ա. Բ. Գ. Գ. տետրերն ալ ելած են արդէն : Ամեն գրաւաճառաց քով և կամուրջի դուխի պարագան կը գտնուի :

Թ. Մարգարեան կը խոստանայ մինչև վերջը հրատարակել :

Ինսանա արիւղ օլան սըղը իլլէթի սօղուքտան հասը օլմաղ իսէ տէ պու քէմիք իչինտէ հէնուզ պիր սարը սոլտան իպարէթ օլուպ ֆազաթ պուշուն պաղըր վաղթը կէշմիլ վէլայըղըյա թէմէլ թուլմուշ վէ պաղըր էթ իլլէ քէմիք արատընտա գալմըլ աղըրյա սըղաւաճա մալմաճ օլունմազ վէ հըֆսըյա Ալաճ թապեա նուզուլ իլլէթինտէն վէ մէրագտան միւնաղաստան արիւղ օլան ելլտէն պաղաւ ետ լընըլ սօղուքտան հասը օլան սօղուղ օն սէնէլիք տախի օլսատա՝ երեք չարէսի պուլունմազ վէ էօքիւրիւկէ վէ կէօքիւս թըքանըլընա պէլ կէվէկիլի վէ մազաթտա բէյտաճ օլան սըղըր

մայտըյա մալմաճէ վէրմէք իւղրէ սարըղըյա քէսրի մէշուր Ուստա Սիմօն պուլունտը Մաճմուտ-Փաշա ճամիւնին պիւլունտա օրթատաքի դահվէտէ իքթիզա իտէնլէրին գահվէի մէղքիւրտէ կէլմէլէրի վէ իճաղընա կէօրէ թարիֆ վէ էալիէսինի պաղմազ իչուն պուլունտա աղտէմ իլան էթմիլ իսէտէ մէղքիւր իլլէթլէրին իլալէսի իչին պու քէրրէ երեք իլան իտէր : Վէ սըղը իլլէթի 24 սաթտա սըղարը չըգարըրմ վէ գաղըր իլլէթին իճրաթընտա պուլունտըրուզ :

Գարնընա պատուր օլան պիլ սանճը վէրիլ իսէ օնունտ իճրաթընտա պուլունտըրուզ : Ս.

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒՆՈՒԻՒ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև իջային տկարութեան, ուժաթափութեան և տկարութեան համար . կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անշարժութեանց հետքերը : Արտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի . արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական զործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կը վանէ . մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական շերքը կ'ըզենու :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆՈՒԻՒ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալատական յատուութեանցը չհաւատարիլ բնաւ ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թուեաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չերիֆէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կ'աւանան . օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բարախման, մանաւանդ օղացաւ (եէլ) ըստած հիւանդութեան : Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը զիմազրաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղաւաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-գափու թաշխանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի :

Աւելի առնել ուղղը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տոքթոր Հոլլուէ ի Լոնտոն Օքսֆորդ փողոց թիւ 553 :

ՊԱՏՄԱՆՔ ՓՈՒՆԶԻ

- 1.—Փունջը 2ՈՐԵՔԵՄԵՐԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքի և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւառաց համար :
- 3.—Վէց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
- 4.—Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմագրութիւնը պիտի վճարէ :
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրաւաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով :
- 6.—Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :
- 7.—Խմագրութեան վերաբերեալ որ և է զիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 19 :

ՏՆՈՒՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՐՏԻՋՊԱՆԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ
Իրգա փաշա խան թիւ 3